

Asia: VN/143/2022

Hallituksen esitys laiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työttömyysturvatehtävien toimeenpanossa on ilmennyt, ettei toimivalta työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisessa ole jakautunut tarkoituksenmukaisella tavalla työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevien kuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen välillä. Esityksessä perustellaan kuntakokeilualueiden kuntien toimivallan lisäämistä sillä, että kuntakokeilualueen kuntien toimivalta työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisessa vastaisi mahdollisimman pitkälle työ- ja elinkeinotoimistojen toimivaltaa. Lisäksi perusteluna on se, että asialla olisi merkitystä siinä vaiheessa, kun työ- ja elinkeinopalvelujen koskeva toimivalta siirretään pysyvästi kuntien vastuulle.

Esityksen tavoitteena on edistää kokeilualueen kunnan asiakkaana olevan henkilön työttömyysturva-asioiden käsittelyn viivytyksettömyyttä ja sujuvuutta. Lisäksi tavoitteena on työttömyysturva-asioiden käsittelyprosessin yksinkertaistaminen. Esityksen tavoitteena on, että kokeilualueen kunnan asiakkaan työttömyysturva-asiat käsiteltäisiin pääasiassa joko kokeilualueen kunnan tai valtakunnallisesti keskitettynä Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistossa. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa kuntien roolia työttömyysturva-asioissa.

Esityksessä arvioidaan, että työttömyysturvatehtävien siirtäminen työ- ja elinkeinotoimistolta kokeilualueen kunnille ei vaikuttaisi menoja lisäävästi tai vähentävästi valtion tai kuntien talousarvioon. Muutos ei myöskään vaikuttaisi työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin tai työnhakijoiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Esityksessä arvioidaan, että työttömyysturvatehtävien siirtyminen kokeilualueen kunnille lisäisi kokeilualueen kuntien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen liittyvää työmäärää. Esityksessä kuitenkin arvioidaan, että kokeilualueiden kuntien työmäärän ei tosiasiallisesti lisääntyisi, koska muutoksella kuntien ja työ- ja elinkeinotoimistojen väliset ilmoitukset ja tiedonvaihto kyseisiin työttömyysturvatehtäviin liittyen vähenisivät. Esitetyt muutokset vähentäisivät kunnan asiakkaana olevan työnhakijan asioinnin tarvetta työ- ja

elinkeinotoimiston kanssa työttömyysetuuden saamiseen liittyvissä tilanteissa. Työttömän työnhakijan joutuisi nykyistä harvemmin toimittamaan samasta asiasta selvityksiä kahdelle eri taholle. Tämä vähentäisi työttömyysetuuden hakemiseen liittyvää byrokratiaa. Muutoksella halutaan yksinkertaistaa ja selkiyttää työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisen prosessia. Esitetyn muutoksen arvioidaan nopeuttavan työnhakijan työttömyysetuusoikeuden käsittelyprosessia varsinkin tilanteissa, jossa etuusoikeuden ratkaisemiseksi tarvitaan lisäselvitystä työnhakijalta.

Esityksen arvioidaan toteuttavan perustuslaissa turvattua perustoimeentulon turvaa työttömyyden varalta edistämällä asianmukaisen ja viivytyksettömän käsittelyn järjestämistä. Muutosten arvioidaan myös edistävän työttömyysturva-asioiden viivytyksetöntä käsittelyä, koska kokeilun alueen kunnille siirrettäisiin lisää asiakkaanaan olevia työnhakijoita koskevia työttömyysturvatehtäviä, mikä vähentäisi epätarkoituksenmukaista tietojen siirtämistä kokeilun alueen kuntien ja työ- ja elinkeinotoimiston välillä.

Porvoon kaupunki toteaa, että kaikki esityksessä esitetyt kohdat ovat kannatettavia ja nopeuttaisivat sekä selkiyttäisivät työnhakija-asiakkaiden palvelua. Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto kokeilukunnille virtaviivaistaa asiakaspalveluprosessia ja karsii päällekkäisen työn tekemistä. Muutos on työttömyysturva-asioiden käsittelyn sujuvuuden näkökulmasta kannatettava, koska se karsisi käsittelyvaiheita ja työttömyysturvaan liittyvät asiat voitaisiin käsitellä ilman turhaa ja aikaa vievää asioiden siirtämistä toiselle toimijalle. Myös asiakkaiden näkökulmasta asioiden käsittely selkeytyy ja todennäköisesti nopeutuu. Työttömyysturva on olennainen osa työnhakija-asiakkaita palvelevien virkailijoiden päivittäistä työtä. Siihen liittyy usein tarvetta selvittää työttömyysturvaa tarkemmin sekä asiakkaan tilannetta, jotta oikea lausunto saadaan aikaan.

TE-toimiston ja kokeilukuntien resurssien jaossa on aiemmin korostettu työttömyysturvatehtävien työllistävyttä TE-toimistoissa. Esityksessä kuitenkin arvioidaan, että työttömyysturvatehtävien laajemman siirron ei katsota lisäävän kuntien lausuntojen antamiseen liittyvää työmäärää.

Porvoon kaupunki kuitenkin huomauttaa, että työttömyysturvatehtävien laajempi siirto kuntakokeiluille tulee ottaa huomioon henkilöresurssien laskentaperusteissa varsinkin uutta asiakaspalvelumallia huomioiden. Tämä lisäksi Porvoon kaupunki huomauttaa, että siirrettäväksi esitetyt työttömyysturvatehtävät vaativat kuntakokeilun virkailijoilta aikaa tehtävien perehtymiseen ja olisi toivottavaa, että työ- ja elinkeinotoimisto järjestäisi perehdytystä näiden tehtävien hoitoon.

Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena kuntien mahdollisuudet ottaa vastuulleen uusia tehtäviä heikkenevät yleisellä tasolla olennaisesti. Tästä syystä työllisyyden kuntakokeilun onnistuminen on ratkaisevalla tavalla riippuvainen kokeilun syventämiseen valtion taholta myönnettävien resurssien riittävydestä. Lakimuutoksen valmistelussa ei voida miltään osin nojautua kuntien mahdollisuuksiin resursoida valmisteltujen muutosten toteuttamista kuntien omaa toimintaa tehostamalla, vaan kaikki tarvittava lisätuki on tultava valtiolta.

Nordström Barbro
Porvoon kaupunki